

Tytuł: Cudzoziemcy we współczesnej Polsce – „Kto pojedzie z nami...”

Scenariusz pochodzi z publikacji „Wspólna przeszłość, wspólna przyszłość”

Program: Ślady Przeszłości

Rodzaj materiału: Scenariusz lekcji

Data publikacji: 2008 r.

Czas:

45 min

Cele lekcji:

1. Poznanie pojęcia „stereotyp”.
2. Uświadomienie sobie mechanizmu powstawania stereotypu związanego z narodowością.
3. Wzbudzenie refleksji nad niepożądanymi skutkami działania stereotypów.
4. Kształtowanie umiejętności negocjowania i osiągania kompromisu.
5. Zainteresowanie uczniów problematyką związaną z prawami człowieka.

Cele sformułowane w języku ucznia:

1. Dowiesz się, czym jest stereotyp i przekonasz się, jak działa myślenie stereotypowe w konkretnych sytuacjach.

Po tej lekcji uczeń powinien:

1. Wyjaśnić, czym jest stereotyp.
2. Znać podstawowe mechanizmy powstawania stereotypów.
3. Wyjaśnić, na czym polega niepożądane działanie myślenia stereotypowego.

Pytanie kluczowe: Co to jest stereotyp, kiedy najczęściej się nim posługujemy ?

Metody: praca na przykładach, burza mózgów

Formy pracy: praca w grupach

Materiały: kopie „listy pasażerów,” po jednej dla każdego ucznia (wg ćwiczenia „Euro-rail...” zamieszczonego w podręczniku „All different-all equal – education pack” European Youth Centre – Council of Europe, 1995).

Przebieg lekcji:

I LISTA PASAŻERÓW

1. Poproś uczniów, aby wyobrazili sobie, że właśnie wsiadają do pociągu relacji Gdynia-Zakopane – czeka ich więc długa droga.
2. Rozdaj kopie „listy pasażerów”. Uczniowie muszą zdecydować, z którymi 3 osobami z listy chcieliby siedzieć w jednym przedziale.
3. Poproś o zaznaczenie na liście pasażerów 3 osób, z którymi najbardziej i 3, z którymi najmniej chcieliby dzielić wspólny przedział.
4. Po około pięciu minutach uczniowie formują grupy 4-5-osobowe i dzielą się swoimi indywidualnymi wyborami, porównując je.
5. Uczniowie dyskutując i negocjując między sobą wyłaniają wspólną listę pasażerów – 3 osób, z którymi najbardziej chcieliby podróżować i 3, z którymi najmniej chętnie dzieliliby przedział. Przedstawiają na forum swój wybór.
6. Poproś uczniów, aby uzasadnili swoje wybory. Najczęściej padają wtedy odpowiedzi, będące ilustracją myślenia stereotypowego. Zwróć uczniom uwagę, że przypisali pasażerom pewne cechy tylko na podstawie krótkiego opisu (na przykład skojarzyli „kobietę z Rumunii” z ubogą, sprawiającą kłopoty pasażerką, podczas gdy takie cechy może mieć zupełnie kto inny, a wymieniona kobieta może być elegancką damą).
7. Teraz wspólnie opracujcie definicję pojęcia „stereotyp” (na przykład jako „uogólniona opinia dotycząca grupy ludzi, oparta na uproszczonych wyobrażeniach”); następnie zapisz definicję stereotypu na tablicy.
8. Zapytaj uczniów, skąd ich zdaniem biorą się stereotypy dotyczące narodowości. Zapisz wybrane wypowiedzi uczniów, aby unaocznić im źródła powstawania stereotypu (możliwe odpowiedzi to: media, dowcipy o pewnych grupach, opinie rodziny, znajomych, kolegów, uogólnianie pojedynczych sytuacji).
9. Podkreśl, że z prawie każdą grupą wiąże się jakiś stereotyp. Poproś o podzielenie się przykładami stereotypów, które funkcjonowały podczas wykonywania ćwiczenia, a dotyczyły różnych narodowości.

PODSUMOWANIE

Na zakończenie lekcji poproś uczniów, żeby się zastanowili, jakie skutki mogą mieć stereotypy w naszym codziennym życiu. Uczniowie mogą zrobić to w grupach. Po kilku minutach prezentują swoje przemyślenia. Zwróć uwagę młodzieży na częste posługiwanie się myśleniem stereotypowym w stosunku do innych narodowości i możliwe krzywdzące skutki takiego sposobu myślenia.

LISTA PASAŻERÓW

1. kobieta z Rumunii
2. młody artysta z Francji

3. muzyk z Kenii
4. koreański biznesmen
5. Ukraińiec sprzedający płyty CD
6. Rom podróżujący z 2 dzieci
7. Wietnamczyk w średnim wieku
8. Czeczenka z małym dzieckiem
9. niemiecki raper
10. Afrykańczyk sprzedający kosmetyki
11. starszy Amerykanin
12. bezrobotny Rosjanin
13. niewidomy gitarzysta z Austrii
14. Japoński turysta
15. były żołnierz z Czeczenii